

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 21 november 2023
(OR. en)

15732/23

DEVGEN 214
RELEX 1358
ACP 121
SUSTDEV 150
DIGIT 270
ENV 1341
CLIMA 576
SOC 810

LÄGESRAPPORT

---

från: Rådets generalsekretariat

av den: 21 november 2023

till: Delegationerna

Föreg. dok. nr: 15128/23

Ärende: En social, grön och digital omställning
– Rådets slutsatser (21 november 2023)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om en social, grön och digital omställning, som godkändes av rådet vid dess 3985:e möte den 21 november 2023.

---

rådets slutsatser om en social, grön och digital omställning

1. Rådet bekräftar Europeiska unionens och dess medlemsstaters engagemang för Agenda 2030 för hållbar utveckling och dess mål för hållbar utveckling som vår gemensamma, universella och odelbara färdplan för en hållbar och fredlig framtid. Rådet bekräftar vidare åtagandena i rådets slutsatser från den 27 juni 2023 om EU vid halvtid i genomförandet av Agenda 2030 samt den politiska förklaringen från toppmötet om målen för hållbar utveckling 2023. I detta avseende understryker rådet betydelsen av EU:s första frivilliga översyn, som lades fram vid FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling den 19 juli 2023, som ett konkret uttryck för EU:s fasta engagemang för hållbar utveckling både hemma, som en viktig drivkraft för EU:s åtgärder, och runt om i världen, genom att stödja partnerländer i deras genomförandearbete.
2. Rådet erinrar om det nya europeiska samförståndet om utveckling och framhåller EU:s och dess medlemsstaters ledande roll i det samstämmiga, övergripande och effektiva genomförandet av samtliga tre dimensioner av Agenda 2030 – ekonomisk, social och miljömässig – på ett balanserat och integrerat sätt med hänsyn tagen till dess vägledande principer om deltagande, öppenhet, ansvarighet och åtagande att ingen får lämnas utanför, och med förankring i en människorättsbaserad strategi.
3. Rådet understryker att hållbar utveckling för närvarande hämmas av ett internationellt läge där djup osäkerhet och en ny geopolitisk dynamik råder. I ett i hög grad sammanlänkat globalt samhälle förvärras klimatförändringskrisen och den ekologiska nödsituationen av chocker och konflikter såsom covid-19-pandemin och Rysslands anfallskrig mot Ukraina, vilket leder till destabilisering av det geopolitiska landskapet, förvärrade globala utmaningar och ökad instabilitet, med märkbar inverkan i utvecklingsländerna. Rådet noterar med oro slutsatserna i rapporten om global hållbar utveckling¹ om tillbakagången när det gäller målen för hållbar utveckling samt nedgången av indexet för mänsklig utveckling, vilket distanserar det internationella samfundet från uppfyllandet av Agenda 2030 och fungerar som avskräckande medel mot hållbara och inkluderande omställningar.

---

¹ <https://sdgs.un.org/gsdrgsd2023>

4. Rådet erkänner att den gröna och den digitala omställningen, inom den ram som föreslås i Agenda 2030, bör främja strukturella förändringar som är nödvändiga för att uppnå målen för hållbar utveckling samt målen i Parisavtalet om klimatförändringar och den globala Kunming-Montreal-ramen för biologisk mångfald. Dessa omställningar och deras inbördes kopplingar har potential att gemensamt skapa hållbara, rättvisa, inkluderande och konkurrenskraftiga internationella konsumtions- och produktionsmodeller som är mer människocentrerade, resurseffektiva och miljövänliga, vilket främjar en cirkulär ekonomi och naturbaserade lösningar samt stimulera konnektivitet, innovation och ekonomisk omvandling. Om omställningspolitiken utformas på ett konsekvent sätt inom olika sektorer, med hänsyn tagen till parterländernas intressen, liksom till sociala avvägningar, frihandel, entreprenörskap och gynnsamma strategier för företagsutveckling, har dessa omställningar kapacitet att skapa formella och anständiga arbetstillfällen av god kvalitet och med högt mervärde och att främja jämlikhet, social delaktighet och utrotning av fattigdom.
5. Rådet framhåller särskilt att de ökande nivåerna av fattigdom och ojämlikhet inom och mellan länder utgör ett hot mot hållbar utveckling. De hindrar långsiktig ekonomisk stabilitet och grön och inkluderande tillväxt, påverkar hälsa, livsmedels- och nutritionstrygghet, utbildning, jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt, skadar den sociala sammanhållningen, undergräver den institutionella legitimiteten och skadar miljön. Dessutom är ojämlikhet, fattigdom och social utestängning viktiga bidragande orsaker till social oro, politisk instabilitet och konflikter.
6. För att ingen ska lämnas utanför och för att utnyttja fördelarna med den gröna och den digitala omställningen och göra dem rättvisa, hållbara, motståndskraftiga, omdanande och inkluderande bör man stärka och främja en stark och positiv social agenda i samarbete med partnerländerna. Rådet betonar att denna övergripande strategi, som bygger på den sociala, den gröna och den digitala omställningen, återspeglar EU:s värden, syftar till att stärka partnerländernas autonomi och ger EU-partnerskapet ett mervärde.

7. Denna sociala agenda skulle framför allt innebära en starkare politik på områdena utbildning, inbegripet yrkesutbildning, hälsa, anständigt arbete, socialt skydd och tillgång till grundläggande offentliga tjänster av hög kvalitet, särskilt vatten, sanitet och hygien. Den skulle vägledas av principerna om en rättvis omställningsram för alla samt utrotning av fattigdom och minskning av ojämlikheter, främjande av jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt, ungdomars delaktighet och egenmakt samt inkludering av personer med funktionsnedsättning. Denna sociala agenda skulle också bygga på politisk samstämmighet, god samhällsstyrning och en människorättsbaserad strategi och omfatta politik som erkänner, minskar och omfördelar oavlönat omsorgsarbete och belönar och representerar avlönat omsorgsarbete. Rådet erinrar om de åtaganden som fastställs i förordningen om instrumentet Europa i världen om att bidra med minst 20 % av det offentliga utvecklingsbistånd som finansieras genom instrumentet till social inkludering och mänsklig utveckling och att ha jämställdhet som en princip eller ett viktigt mål i minst 85 % av de nya åtgärderna.
8. Att stärka den sociala sammanhållningen och underlätta tillgången till grundläggande sociala tjänster och socialt skydd leder till minskad fattigdom och ojämlikhet och kan främja nya sociala kontrakt och social delaktighet globalt. Det är därför viktigt att stödja utvecklingen av nationella system för socialt skydd för alla i samhället, i syfte att främja sociala och ekonomiska möjligheter till en rättvis omställning och se till att ingen lämnas utanför, och att stödja reformer som leder till effektiva, ansvariga och öppna institutioner, inkluderande politik, god samhällsstyrning, rättsstatlighet och tillgång till rättslig prövning.
9. Rådet betonar vikten av att genomföra mål 10 för hållbar utveckling, ”Minska ojämlikheten inom och mellan länder”. Rådet understryker att det är mycket viktigt att övervaka och rapportera om ojämlikhet. I detta avseende välkomnar rådet Europeiska kommissionens Inequality Marker (I-Marker) och användningen av bedömningar av fördelningseffekter. Rådet rekommenderar också bredast möjliga tillämpning av Inequality Marker, inbegripet i Team Europe-initiativen och med avseende på Global Gateway, och uppmuntrar medlemsstaterna att använda det. Dessutom betonar rådet vikten av Team Europe-initiativ för att övervinna ojämlikhet (flaggskeppsinitiativ för jämlikhet) och uppmanar kommissionen att främja ytterligare initiativ på detta område. Det upprepar också betydelsen av agendan för bättre lagstiftning, inbegripet konsekvensutredningarna, för att stärka en konsekvent politik för utveckling.

10. Rådet erinrar om att EU är fast beslutet att främja en människorättsbaserad strategi som omfattar alla mänskliga rättigheter, oavsett om det handlar om medborgerliga, kulturella, ekonomiska, politiska eller sociala rättigheter, och som står i centrum för alla initiativ som rör målen för hållbar utveckling. Det betonar att förverkligandet av de mänskliga rättigheterna bidrar till att minska fattigdom och ojämlikhet och till att uppnå alla mål för hållbar utveckling. Respekten för och skyddet samt främjandet av de mänskliga rättigheterna, inbegripet arbetstagares rättigheter, liksom demokrati och rättsstatsprincipen förblir en prioritering.
11. Rådet betonar vikten av att genomföra mål 16 ”Fredliga och inkluderande samhällen”, eftersom främjandet av fredliga, motståndskraftiga, rättvisa och inkluderande samhällen, underlättandet av tillgång till rättslig prövning för alla och uppbyggnaden av effektiva, ansvariga och öppna institutioner utgör förutsättningar för hållbar utveckling. Rådet erinrar om sina slutsatser från den 19 maj 2017 om operationalisering av kopplingen mellan humanitärt arbete och utvecklingsarbete, där man efterlyser en princip om att inte vålla skada och betonar behovet av att inta en mer kontextspecifik och flexibel hållning till planering när det gäller utvecklingsinsatser i instabila och konfliktdrabbade situationer.
12. Rådet uttrycker ännu en gång sitt stöd för välfärdsekonomi² i centrum för Agenda 2030 och för initiativet att se bortom bruttonationalprodukten (BNP). Båda innebär ett icke-linjärt och flerdimensionellt utvecklingskoncept som går utöver rent ekonomiska parametrar.
13. Rådet bekräftar EU:s starka engagemang för ett inflytelserikt civilsamhälle, inbegripet kvinnorättsorganisationer och feministiska rörelser, organisationer som förespråkar barns rättigheter och rättigheter för personer med funktionsnedsättning, människorättsförsvarare och arbetsmarknadens parter, och en gynnsam och tillgänglig miljö för det civila samhället. Det betonar vikten av stöd till partnerländerna när det gäller att stärka demokratiska processer, social dialog och system för ansvarsskyldighet. Det framhåller vikten av att stödja kapaciteten hos det civila samhällets organisationer att bidra till resultaten av Agenda 2030, som aktörer för god samhällsstyrning och utveckling i egen rätt, samt det civila samhällets deltagande i politiken och beslutsfattandet.

---

² Rådets slutsatser om välfärdsekonomi (EUT C 2019, 400/09, ST 13432/19).

14. Rådet betonar vikten av agendan för förbättrat utvecklingssamarbete och framhåller att den sociala, den gröna och den digitala omställningen kräver en betydande och hållbar mobilisering av finansiella resurser. I linje med Addis Abeba-handlingsplanen noterar rådet följande:
- a. Det offentliga utvecklingsbiståndet främjar, tillsammans med andra finansieringskällor, långsiktig hållbar tillväxt för alla och är alltså en mycket relevant källa till finansiering och expertis för partnerländerna. Det är tillförlitligt och fungerar som en katalysator för omvälvande utvecklingsprocesser och för uppnåendet av målen för hållbar utveckling, genom att göra det möjligt att mobilisera nationella och internationella resurser från offentliga och privata källor.
  - b. EU hjälper partnerländerna att förbättra sin förvaltning av de offentliga finanserna, med särskilt fokus på mobilisering av inhemska intäkter. EU främjar en omdanande strategi för förvaltningen av de offentliga finanserna som tar itu med de bakomliggande orsakerna till bristande jämställdhet och ojämlikhet i samband med funktionsnedsättning och kopplar den nära samman med utformningen och genomförandet av politiken för socialt skydd. För att förbättra mobiliseringen av inhemska intäkter krävs dels att ett finanspolitiskt utrymme tryggas, dels att effektiva och progressiva skattesystem inrättas. Dessutom bör det inhemska och internationella samarbetet i kampen mot skatteundandragande och olagliga finansiella flöden intensifieras.
  - c. Det är mycket viktigt att fler investeringar görs från den privata sektorn till stöd för en hållbar utveckling i partnerländerna, i enlighet med Global Gateway-strategin, och alltid med beaktande av principen om egenansvar. För att attrahera privat finansiering till långsiktiga, högkvalitativa och hållbara projekt är det också mycket viktigt att investera i mänsklig utveckling och kapacitetsuppbyggnad, stärka stabila nationella och internationella finansiella system, främja hållbarhetsrelaterade finansiella instrument såsom gröna obligationer, säkerställa interoperabilitet mellan ramar och standarder för hållbar finansiering och säkerställa lämpliga EU-regelverk och, när så är lämpligt, riskreducerande mekanismer. Multilaterala utvecklingsbanker och andra utvecklingsfonder spelar en viktig roll och är avgörande när det gäller att frigöra privat finansiering för att stödja målen för hållbar utveckling i stor skala.

15. Rådet uppmanar kommissionen, den höga representanten och medlemsstaterna att i enlighet med sina respektive befogenheter vidta följande åtgärder:
- a. Att stärka och förbättra synligheten för Team Europe-insatsen för mänsklig utveckling i partnerländerna, särskilt genom att främja ett gemensamt narrativ och anordna besök på hög nivå på plats. Detta stöd bör främst inriktas på jämställdhet, kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, unga och personer i utsatta situationer, såsom personer som lever i fattigdom, barn och personer med funktionsnedsättning, samt på de som påverkas av klimatförändringarna.
  - b. Att stärka och förbättra samarbetet med partnerländerna för att säkerställa inkluderande, representativa, öppna och ansvariga offentliga institutioner på alla nivåer som främjar god samhällsstyrning och förtroende mellan medborgarna och deras institutioner i syfte att säkerställa lokalt egenansvar och främja medborgares och civilsamhällesorganisationers fullständiga, jämlika och meningsfulla deltagande i beslutsprocessen. En sund ekonomisk politik och demokratiska och öppna institutioner för mobilisering av inhemska intäkter och privata investeringar är avgörande i detta avseende.
  - c. Att fortsätta att lägga tyngdpunkten på att stödja partnerländerna när det gäller att utforma, förbättra och genomföra inkluderande system och åtgärder för socialt skydd som är anpassningsbara och allmänt tillgängliga. Dessa bör omfatta socialt grundskydd, som skyddar människor och bygger upp motståndskraft, ger incitament till hållbara och gröna beslut och investeringar och aktivt möjliggör kompetensutveckling och tillgång till nya anständiga sysselsättningsmöjligheter.
  - d. Att fullt ut och effektivt utnyttja alla instrument som finns tillgängliga för att främja rättvisa omställningar, inbegripet FN:s globala accelerator och ILO:s riktlinjer för en rättvis omställning till miljömässigt hållbara ekonomier och samhällen för alla, i enlighet med Team Europe-strategin.
  - e. Att utnyttja den europeiska finansiella arkitekturs fulla potential för att påskynda genomförandet av Agenda 2030 och hjälpa sårbara ekonomier att lyfta sin befolkning ur fattigdom och samtidigt skydda planeten, i enlighet med vad som uppgavs vid toppmötet i Paris om en ny global finanspakt.